Ніва

ОРГАН ГАЛОЎНАГА ПРАЎЛЕННЯ БЕЛАРУСКАГА ГРАМАДСКА-КУЛЬТУРНАГА ТАВАРЫСТВА

№ 25 (277) | ГОД VI | БЕЛАСТОК 18 ЧЭРВЕНЯ 1961 ГОДА | ЦАНА 60 ГР.

НА ГРАНІЦЫ

З гэтага бункера чатыры дні савецкія пагранічнікі ўстрымлівалі атакі фашысцкіх захопнікаў. Нарэшце, немцы падышлі ззаду і ўзарвалі бункер мінамі. Загінулі там смерцю герояў лейтэнант Яськоў, лейтэнант Сазонаў і іншыя пагранічнікі.

Ціхая чэрвеньская ноч 1941 года ахутала белым туманам надбужанскую вёску Слохы Аннапольскія.

Нічога не парушыла сну жыхароў гэтай прыгранічнай вёскі. Хіба толькі рачная крачка, напалоханая нечым з прасоння, прарэзліва ўскрыкнула ў бужанскім лазняку. Але і не маглі пачуць толькі вартавыя пагранічнікі, якія размясціліся на лініі жалезабетонных бункраў, паблізу вёскі.

Набліжалася 3 гадзіна раніцы.

— Ну, мабыць і гэта ноч закончыцца спакойна, — думаў пагранічнік старшыня Гараеў. Ён пачаў скручваць папяросу. Раптам на фашысцкім баку ракі загрукацелі гарматы. На лінію бункраў пасыпаўся град снарадаў. Старшыня Гараеў, адкінуўшы папяросу, усхапіўся за рукаяткі кулямёта. Побач яго да бранебойнай герматы прыліп камандзір бункра.

Устрывожаныя жыхары вёскі павыбягалі з хат. За вёскай ад узрываў снарадаў рабілася пекла.

Першыя гітлераўцы паказаліся на шашы, што прабягае ад Драгічына, у поўдзень. Іх прывіталі кулямётныя чаргі з бункраў. Пакінуўшы некалькі фашыстаў, падкошаных кулямі пагранічнікаў, немцы падаліся назад.

Але і пагранічнікі не былі ў найлепшай сітуацыі. Сувязь са штабам заставы, які змяшчаўся ў вёсцы Турна Малая, была парвана. З гарнізонам у Брэсцкай Крэпасці таксама не было сувязі. Камандзіры бункраў вымушаны былі самі рашаць, як далей весці абарону супраць фашысцкіх захопнікаў. Яны ведалі

(Працяг на стар. 2)

Вера Байко. Перадавая спартсменка ЛьЗС у Гайнаўскім павеце, старшыня Рады сябровак пры Павятовай радзе ЛьЗС у Гайнаўцы.

НАШЫ ІНТЭРВ'Ю

Неабыякавасць да спорту

Дзеля распаўсюджвання спорту сярод вясковага насельніцтва пасля вайны выявілася ў нас ініцыятыва арганізавання вясковых спартыўных каманд у рамках гурткоў ЛьЗС. Даўжэйшы час нялёгка было прывіць у вясковай моладзі любоў да спорту. Добрай інтэнцыі не садзейнічала ў многім становішча бацькоў, якія лічылі спорт чымсьці непатрэбным, лішнім, забываючы, што спорт — гэта не толькі гульні, а перш за ўсё — здароўе. Сітуацыя змянілася з цягам часу і надалей мяняецца на лепшае. Вясковыя спартыўныя каманды развіваюцца, арганізуюцца новыя, маюць свае дасягненні, знаходзяць дапамогу і падтрымку... Але аддайма голас фактам і прыкладам.

Кіраўніка бюро Павятовай рады аб'яднання ЛьЗС у Гайнаўцы, сябру Віталія Новіка, застаем за працай. Разам са старшым інструктарам гэтай рады Уладзімірам Савіцкім абмяркоўваюць арганізацыйныя справы: як дапамагчы гурткам ЛьЗС.

— Спорт на Гайнаўшчыне даўней не меў прыхільнікаў сярод вясковай моладзі. Як зараз вы ацэньваеце гэтую справу?

(Працяг на стар. 5)

Від на лінію бункераў каля Слох Аннапольскіх. У гэтым месцы чатыры дні героі - пагранічнікі ўстрымлівалі навалу гітлераўскіх захопнікаў. Тут, на варце дзяржаўнай граніцы яны панеслі смерць.

УВАГА ЧЫТАЧЫ!

НЕЎЗАБАВЕ—

БАЦЬКА МІНАЙ

УЖО У ЛІПЕНІ ПАЧНЕМ ДРУКАВАЦЬ

дакументальную аповесць УСЕВАЛАДА САБЛІНА — БАЦЬКА МІНАЙ. Гэта хвалюючая, яркая гісторыя барацьбы з гітлераўцамі Першай беларускай партызанскаі брыгады, якой камандаваў славуты герой Савецкага Саюза, удзельнік дзвюх вызваленчых войнаў, МІНАЙ ПІЛІПАВІЧ ШМЫРАЎ.

МЫ ЎПЭЎНЕНЫ, ШТО НОВАЯ АПОВЕСЦЬ СПАДАБАЕЦЦА НАШЫМ ЧЫТАЧАМ

ЦІ ПАДПІСАЎСЯ ТЫ ЎЖО НА «НІВУ» НА ЛЕТНІЯ МЕСЯЦЫ?

НА ГРАНІЦЫ

Хата Івана Кічко ў Слохах Аннапольскіх. З гэтага месца лейтэнант пагранічнік прыкончыў нямецкага генерала.

(Працяг са стар. 1)

адно: у ніякім выпадку не прапусціць ворагаў за лінію абароны. Але не лёгкая гэта была справа. У бункрах канчаліся запасы амуніцыі. А фашысты не сунімаліся. На бункры ішла адна атака за другой. Аднак упорны агонь пагранічнікаў адкідаў немцаў назад. Так прыйшоў панядзелак, другі дзень абароны. Каля поўдня ў напрамку вёскі па шашы з Драгічына прарвалася нямецкая легкавая машына. Не даязджаючы 400 метраў да крайняй хаты Івана Кічко, сустрэла яе кулямётная чарга з бункра. Машына, выконваючы па шашы зыгзакі, затармазіла. З яе выскачыў упасены як вяпрук фашысцкі генерал. Ён, прыгнуўшыся да зямлі, кінуўся ў жыта. Усё гэта адбывалася на вачах некаторых жыхароў Слох Аннапольскіх, якія стаялі каля хаты Івана Кічко. Сярод іх было некалькі пагранічнікаў і лейтэнант.

— Уцячэ гад, — сказаў лейтэнант. Ён выхапіў з рук пагранічніка вінтоўку і ўзяў фашысцкага генерала на мушку. Раздаўся стрэл і генерал, узмахнуўшы рукамі, асунуўся ў жыта. Лейтэнант падышоў да машыны. Паранены шафёр не супраціўляўся. Лейтэнант дастаў з машыны тоўстую сумку выпханую вайсковымі дакументамі. Некалькі мужчын прынеслі параненага нямецкага шафёра ў вёску, аказваючы яму першую дапамогу. Вечарам пагранічнікі з бункраў прыйшлі ў вёску, каб забяспечыцца ежай.

— Як жа будзе далей? — пыталі іх устрывожаныя людзі. — Нашыя войскі адступілі. Лінія фронта далёка. Ужо нават артылерыі не чуваць. Што ж будзе з намі?

— Будзем трымацца да апошняга патрона, — цвёрда адказвалі пагранічнікі. — Фашысты могуць прайсці толькі па нашых трупах. Жывым ніхто ў палон не здасца.

Пагранічнікі, напоўніўшы мяшкі ежай, разышліся па бункрах. Наступіў трэці дзень абароны.

Пад вечар у аўторак фашыстам удалося прарвацца ў вёску. Але абарона ў бункрах трымалася далей.

У сераду раніцай вёска запоўнілася эсэсаўцамі. Варвары па-зверскі пачалі зганяць жыхароў вёскі ў адно месца. Сабралі нашоўп звыш 500 чалавек. Людзей з паднятымі ўверх рукамі вывелі за вёску. За вёскай гітлераўцы выбралі 14 маладых мужчын і павялі пад гару. Незадоўга адтуль данеслася кулямётная чарга.

Гітлераўцы, якія засталіся ў вёсцы, пачалі падпальваць хаты. Незадоўга вёску ахутала мора агню. Эсэсаўцы сталі гнаць сялян у агонь. Паміж палаючымі хатамі разыгрывалася крывавая сцэна. Фашысты арганізавалі паляванне на мірных жыхароў вёскі. Рас-

(Працяг на стар. 4)

— У гэтым месцы, пад горкай, — паказвае Васіль Карпюк, — фашысты расстрэльвалі жыхароў нашай вёскі.

Поўныя болю твары жыхароў Слох Аннапольскіх, калі яны расказваюць аб зверствах фашыстаў у памятныя чэрвеньскія дні 1941 года.

На здымку: Антон Гуменяк (злева) і Васіль Карпюк.

КАЛІ Ў АНГОЛЕ ЛЬЕЦЦА КРОЎ

Ужо другі раз на працягу бягучага года справа партугальскай калоніі ў Афрыцы — Анголы знайшлася на парадку дня на пасяджэнні Савета Бяспекі ААН. Сталася гэта па прычыне нейтральных дзяржаў афра-азіяцкіх, Ліберыі, Цэйлона і Аб'яднанай Арабскай Рэспублікі, якія, як і большасць членаў ААН, выказаліся на XV сесіі за ліквідацыяй каланіялізма.

Савет Бяспекі знайшоўся перад яўным парушэннем галоўных праў чалавека фашысцкай Партугаліяй, якая лічыць Анголу сваёй тэрыторыяй і не хоча прызнаць правоў ангольскаму народу. У гэтых умовах характэрным з'яўляецца ход дэбатаў у Савеце Бяспекі. Праект рэзалюцыі афра - азіяцкай асуджае паводзіны Партугаліі як «краіны, якая вядзе ганебную каланіяльную вайну супраць ангольскага народа». Такая фармуліроўка не спадабалася партугальскім партнёрам у каланіялізме — урадам Англіі і Францыі, прадстаўнікі якіх выступілі ў абароне рэакцыйнага ўрада Салязара. Дэлегат Англіі гаварыў аб тым, што Савет Бяспекі «не ўпоўнаважан» разглядаць пытанне аб Анголе. Падтрымаў ён тэзіс Партугаліі, што віноўнікамі барацьбы, якая яшчэ працягваецца, барацьбы вызваленчай з'яўляюцца выключна агенты «насланыя з-за мяжы» (чытай: камуністы).

Галоўныя пункты рэзалюцыі былі прыняты аднагалосна, толькі пры двух, якія ўстрымаліся (Англія і Францыя). Першы раз за прыняццём рэзалюцыі ў справе Анголы ў галасаванні прымалі ўдзел амерыканскія краіны — Чылe і Эквадор. Таксама Злучаныя Штаты знайшліся ў гэтай жа самай групе дзяржаў што і Савецкі Саюз, зрабілі яны гэта толькі таму, каб прыпадабацца афрыканскім і азіяцкім народам, каб мець потым магчымасць выкарыстоўвання гэтай тэрыторыі для сваёй будучай палітычна - гаспадарчай экспансіі.

Савет Бяспекі прыняў рэзалюцыю, у якой знайшлі месца наступныя пастановы:

1. Пацвярджае заклік Генеральнай Асамблеі ААН аб забароне каланіялізма.

2. Пастанаўляе аб пасылцы ў Анголу камісіі з 5 членаў для расследвання становішча на месцы.

3. Заклікае Партугалію спыніць рэпрэсіі і палегчыць працу падкамісіі.

4. Патрабуе ад падкамісіі неадкладна перадаць Савету Бяспекі рапарта.

Гэта не прапановы, якія могуць зараз жа палажыць канец кровапраліццю ў Анголе, аднак ставяць яны партугальскіх каланіялістаў у цяжкім становішчы, абмяжоўваючы іх бяскарнасць, а дзякуючы гэтаму павялічваюць шансу для вызвалення яшчэ аднаго народа, які, як і кожны іншы народ, мае права быць свабодным і незалежным.

Ул. ЛАЗІНСКІ

ВЕСТКІ з БССР

Сёмы год выходзіць у Мінску газета «Голас Радзімы» — выданне Беларускай секцыі Камітэта за вяртанне на радзіму і развіццё культурных сувязей з суайчыннікамі.

Нядаўна рэдакцыя «ГР» святкавала свой юбілей — выхад 500-га нумару.

«Многа нашых суайчыннікаў у выніку тых падзей, якія адбываліся на нашай зямлі, апынуліся за межамі сваёй Радзімы, — пісаў у юбілейным нумары Рыгор Шырма, які ўзначальвае Беларускую секцыю Камітэта за вяртанне на Радзіму і развіццё культурных сувязей з суайчыннікамі.

Аб гэтых людзях мы памятаем і намагаемся духоўна падтрымаць іх. Гэтай пачэснай справе служыць нашае друкаванае слова на роднай мове.

Газета, выкрываючы ворагаў народа, нясе слова праўды тым, хто любіць свой край і свой народ, хто тысячамі нябачных ніцей звязаны з гэтым краем і народам».

На старонках газеты часта выступаюць вядомыя дзеячы гаспадарчага і культурнага жыцця БССР, а таксама радавыя грамадзяне Савецкай Беларусі. Газета змяшчае таксама артыкулы і інфармацыі сваіх чытачоў з-за мяжы. Адзін з гэтых артыкулаў і прапануем ўвазе нашых чытачоў.

ЧУЖАЦКІ СЛУЖАКА

У савецкай беларускай газеце «Голас Радзімы» я чытаў многа артыкулаў аб Астроўскім, былым «прэзідэнце» БЦР у часы акупацыі Беларусі гітлераўцамі, і мне вельмі хочацца затрымацца на гэтым «нацыяналісце».

Хачу разгледзець «вызваленца» Беларусі Астроўскага за часы акупацыі Беларусі гітлераўцамі.

Падрыхтоўваючыся да нападу на Савецкі Саюз, гітлераўцы рыхтавалі так званую «цывільную адміністрацыю». Для адміністрацыі акупіраванай тэрыторыі ім патрэбны былі не патрыёты, а служакі за грошы, якія любілі (і любяць цяпер) распуснае жыццё. Ім патрэбны былі найміты тыпу Астроўскага, Абрамчыка, Акінчыца, Кушаля і да іх падобных, якіх яны своечасова выпрактыкавалі. Таму для адміністрацыі горада Масквы гітлераўцы падрыхтавалі Астроўскага. Разам з паходам арміі на Маскву немцам удалося прывезці Астроўскага да Смаленска. У Смаленску пратрымалі Астроўскага цэлы месяц і, зразумеўшы, што Масквы ім не бачыць, як сваіх вушэй, прывезлі Астроўскага ў Мінск.

Што ж Астроўскі робіць для Беларусі, прыбыўшы ў Мінск? Абсалютна нічога. Карыстаецца нямецкім дармовым карытам, п'е, гуляе (тое ж самае робяць яго калегі), а кроў нявіннага беларускага народа льецца, гараць вёскі і гарады.

На ратаванне Беларусі Астроўскі, Станкевіч, Кушаль і ім падобныя не кінуліся. Яны залівалі сваё горла дармовым нямецкім «шнапсам», распусьнічалі з прыгожымі дзяўчатамі. Для прыкладу прывяду здарэнне са Станкевічам, сягоннашнім «міністрам» і рэдактарам абрамчыкавай каталіцкай газеты «Бацькаўшчына». Баранавіцкая паліцыя знайшла яго п'янага ў рове каля гебітскамісарыята, і калі ж прынеслі яго ў паліцыйную вартоўню на насілках, ён не мог на нагах стаяць, аднак рваўся, дзеручы горла: «Дайце мне бабу!» Вось як гэтае здэнацыяналізаванае і здэмаралізаванае барахло змагалася (і змагаецца цяпер) за «незалежнасць» Беларусі.

Немцы не змаглі самі расправіцца з партызаншчынай на Беларусі. Таму нямецкі генерал СС Готберг адным узмахам пяра ўтварыў БЦР, якую ўзнагародзіў кургатым «статутам», а Астроўскага — тытулам «прэзідэнта». Ці ж сапраўды беларускі патрыёт узяўся б за такую брудную, шкодную і беларусам не патрэбную справу?

Гэтыя факты з жыцця Астроўскага паказваюць, як ён «ратаваў» Бацькаўшчыну. Астроўскаму пахтытул, кар'ера, раскошнае жыццё, грошы, нажыва.

На запытанне, чаму Абрамчык як «тэстаментавы прэзідэнт» (якім ён ніколі не быў), не ратаваў беларускага народа або хоць чаму не закінуў слова, ён адказвае: «Я пратэставаў супраць утварэння БЦР, бо я меў сваю РБНР, за што немцы хацелі мяне арыштаваць». Заўважце, Абрамчык «пратэставаў» супраць утварэння БЦР, але чаму не пратэставаў супраць злачынстваў гітлераўцаў над беларускім народам? Абое рабое!

Што ж Астроўскі зрабіў для незалежнасці Беларусі ў часы сваёй «прэзідэнтуры»? Утварыў войска «БКА», якое адзелі немцы ў лахманы, лапці, а бальшыні замест аружжа далі лапаты. А што горай, войска гэтае падала з голаду і холаду. Для чаго немцам патрэбна было такое войска? Яны апраўдваліся перад міжнароднай прапагандай, што паляць беларускія вёскі і забіваюць сялян самі беларусы, змагаючыся з камуністычнай партызаншчынай, а ў сапраўднасці палілі і мардавалі сялян гітлераўцы, прыкрываючыся «войскам» Астроўскага. Што праўда, у «войску» Астроўскага добра жылося

(Працяг на стар. 4.).

Літаратурная старонка

Трыбуна Беларускага літаратурнага аб'яднання № 33

Алесь Барскі

КУБА

Бывае, што сусед не друг, а вораг,
І сее ён ля вокан зерні згубы,
І пад парог падкіне звітак гора,
Як янкі падкідаюць Кубе.

Зайздросна стала «волі» абаронцам,
Калі кубінец першы раз паверыў,
Што Фідэль даў народу сонца
І шчасця поўнае самбрэра.*

Звязаць суседцы прагнуць рукі,
Падняць зноў хочуць Кубу на рас[illegible],
Ахутаць край ваеннай мукай,
Абсеяць поле горычным праклящцем.

Ды час не той і не такая Куба,
Каб радасць з рук хто вырваць здолеў;
Хто выпіў раз свабоды кубак,
Не схоча піць каўшом няволі.

Хвалю народ малы, што стаў вялікім,
І слаўлю чын герояў барадатых;
Гукаю Фідэлю я шчырым крыкам,
Што прагну стаць яго салдатам.

* Самбрэра — вялікі капялюш, які ў Паўднёвай Амерыцы носяць сяляне.

Алесь Свісёк

Памяці партызанкі.

На грыве хмаркі сівай
за акном,
зацвіла зорка.
Сыпле серабром
ў мае акно і моргае, гарыць.
Звычайна,
як штодзённа ад вякоў...
А ў мяне ў грудзях
зайграла кроў:
Дзіўным прывідам
там, угары,
мне
твая ўсмешка мілая заззяла,
роднай песняй ў сэрцы заспявала,
усмешка,
аб якой я сніў і марыў...
Момант.
Згінуў чар...
Цябе ж ужо няма!
І чакаць на тваю ўсмешку
ўжо дарма...
Толькі зорка зацвіла на хмары.
Моргае,
ўсміхаецца разумна.
А мне сумна.
Так вельмі мне сумна!

Віктар Швед

ПЕРШЫ СНЕГ

Быў гэта, памятаю, першы пухкі снег
І першае з табой, каханая, спатканне.
Здавалася, што час спыніў для нас свой бег,
Хоць быў ён позні, нам хвілінай здаўся ранняй.

Халодны лістапад здаваўся нам вясной,
Снег белы на плячах — пуховаю пярынай.
Я поўны шчасця быў у гэты час з табой,
Ці ж можа быць інакш з каханаю дзяўчынай?

Я вуснамі лавіў сняжынкі - матылькі,
Што на твае сядалі шчокі, вусны, вочы.
І ўзіраўся ў твае вочы - вугалькі,
Пяшчотна абдымаў твой гібкі стан дзявочы.

Мне першага з табой спаткання не забыць
І першых неразлучных з ім пухоў - сняжынак.
Усё, што толькі можна з гэтым спалучыць,
Жыць будзе ў маім сэрцы, памяці, ўспамінах.

Юрка Зубрыцкі

СПАТКАННЕ З ПАВЕШАНЫМ

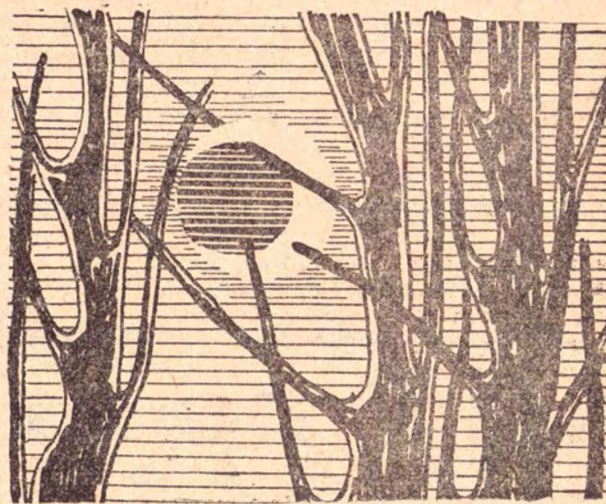
Лета. Вечар. Белавежа.
Рака Нараўка сапрэла,
Быццам у яе з сваіх сцежак
Спала сонца і згарэла.

Гайда ў лес! Вось там дык водыр!
Хоць упіся небам сінім.
Толькі месяц — дзівак воддаль
Павесіўся на асіне.

Што ты, лысы, вычвараеш,
Без цябе як будзем мы - та?
Да чаго зямля старая,
А імчыць сваей арбітай.

Дай, страсу цябе і годзе,
Ляці па свайму маршруту.
Лепш вісець ў прасторы штодзень,
Чым на дрэве нат' мінуту.

Адарваўся ад сука ён
І, злажыўшы ў трубку вусны,
Да мяне згары гукае:
— Які ты вялікадушны...

Уладзімір Гайдук

РЭХА

Рэха гаем пайшло,
Вузкай сцежкай між дрэў,
Ўстрапянула душой,
Я глядзеў, анямеў.

Чую песню як шэпт
Усё цішэй, усё слабей.
Мілы голас яе
Песціць сэрца, заве.

Дзе ты, рэха вясны?
Адгукніся ў бары.

Рэха гаем пайшло
На спатканне зары.

Яша Бурш

здзейсніць
наспеўшыя мары
і за няўклюдасць
не атрымаць
па твары
і вось утомлена каханнем
змучана цікавасцю...
дала спакой рукам
але сколькі ж
яшчэ сораму наеўся
як замест у вусны
у бародку трапіў...
уражанне
іскраю пяканула
Яна засмяялася радасцю
і... уцякла
а я
пацалаваўшы ў зеніт жадання
закрыў вусны прыгаршчамі
каб свет не згледзеў
майго шчасця
таму уражанню прысягнуў
што чысціню
і цудоўнасць пацалунку
праз жыццё пранясу.

СЯБРОЙСКІЯ ШАРЖЫ.

ЯШУ БУРШУ

Прасілі чытачы, каб растлумачыў змест,
Бо разабрацца ў ім ніхто не ўмее.
— Чытаць магу, але тлумачыць не!
Бо зместу я і сам не разумею!

Алесь Барскі

Janka Kupała

A kto tam idzie?

A kto tam idzie, a kto tam wciąż idzie
ogromną taką gromadą o świcie?
— Białorusini.

A co na grzbietach dźwigają pospołu,
na rękach, co krwawią, na nogach w postołach?
— Swoją krzywdę.

A kędyż niosą krzywdę niezmierzoną,
a kędyż niosą ją, ku jakim stronom?
— Przed świat cały.

A kto to zbudził ich, mnogie miliony,
krzywdę nauczył nieść ze snu zbudzonych?
— Nędza i męka.

A czegoż pragną, jakaż ich myśl krzepi,
karmionych wzgardą, ich, głuchych i ślepych?
— Mieć ludzi miano.

Пераклад **Багдана Жыраніка**

ЯНКА КУПАЛА Ў ПОЛЬШЧЫ

Мы неаднойчы пісалі аб працы паасобных польскіх паэтаў над перакладамі беларускай дарэвалюцыйнай і сучаснай паэзіі. Зараз падрыхтоўваецца да выдання Дзяржаўным выдавецкім інстытутам багата ілюстраваны томік лепшых паэтычных твораў Янкі Купалы пад рэдакцыяй Багдана Жыраніка. У склад томіка ўвойдуць наступныя творы: «Я не паэт», «Бледныя, буднія дні», «Дыктатура працы» — ў перакладзе К. А. Яворскага; «Мой дом», «За годам год», «Спрасоння», «Вось тут і жыві», «Хто ты гэткі?», «Чорныя вочы» — у перакладзе Б. Жыраніка; «Паліліся мае слёзы» ў перакладзе М. Шчэпкоўскага; «У вечным бары», «На жалейцы», «Арлянятам» — пераклаў С. Поляк; «Над магіламі» — пераклад Э. Лапскага; «Песняру Беларусу», «Памяці Марыі Канапніцкай» — пераклад Л. Левіна; «Як я полем іду...» у перакладзе Я. Бжастоўскага.

Сярод упамянутых вышэй перакладчыкаў твораў Я. Купалы знаходзіцца, у прыватнасці, К. А. Яворскі. Адзначым тут, што гэты паэт мае ў сваёй перакладчыцкай спадчыне шмат твораў з беларускай паэзіі. Многія з іх можам знайсці на старонках часопіса «Камэна», які выходзіць у Любліне. Люблінскае выдавецтва рыхтуе зараз да друку поўны збор арыгінальных твораў і перакладаў К. А. Яворскага. Гэтым выданнем польскі паэт падвядзе вынікі сваёй саракагадовай творчай працы, у якой знаходзіцца параўнальна многа перакладаў з беларускай паэзіі. Некаторыя з іх і войдуць у склад зборніка К. А. Яворскага.

(Каэм)

НА ШКОЛЬНЫЯ ТЭМЫ

БЛІЖЭЙ ЖЫЦЦЯ

Раннія праменні сонца пераліваліся ўсімі колерамі вясёлкі ў дробненькіх каплях расы. Да пачатку заняткаў засталося яшчэ шмат часу, але са школьнай пляцоўкі разносіўся ўжо вясёлы гоман шматлікай групы вучняў.

— Чаму так рана вучні прышлі сёння ў школу? — запытаў я загадчыка школы, Язэпа Мансёля.

— Адпраўляюцца ў Бельск у кіно, — адказаў загадчык.

— Аж у Бельск? У час урокаў?

— Не ў час урокаў, а толькі ў рамках школьных заняткаў, прадбачаных нашай праграмай навучання. У Бельску даюць зараз гістарычны кінафільм абаснаваны на рамане Генрыка Сянкевіча — «Крыжаносцы». Вучні наогул ведаюць змест гэтай кніжкі з урокаў гісторыі і польскай мовы. Але паглядзець фільм — гэта, як бы самому ўдзельнічаць у падзеях, аб якіх расказваецца. Фільм дае больш сур'ёзнае ўяўленне рэчаіснасці, знаёміць з грамадска-палітычнымі ўмовамі славутага перыяду польскай гісторыі, усё абстрактнае і далёкае стаецца зразумелым і блізкім. Таму вось вырашылі мы наладзіць нашым вучням экскурсію ў кіно. Учора ўжо пабывала там адна група, а сёння едзе другая.

Вучні арганізаваным парадкам адправіліся на станцыю.

Загадчык папрасіў мяне ў настаўніцкі пакой. Прыбліжалася восьмая гадзіна — пачатак заняткаў у школе. Загадчык супольна з настаўнікам (які не паехаў з дзяцьмі) абмяркоўвае заняткі на гэты дзень з вучнямі, астаўшыміся ў школе.

— Я вазьму сёмы і шосты класы, — гаворыць настаўнік, — і пайду ў лес. Там паўторым сабе курс матэматыкі.

— У лесе? — здзіўлена пытаю.

— Вучні будуць вылічваць плошчу розных геаметрычных фігур, вышыню растучага дрэва, радыус і плошчу перарэза ствала, калі змерыцца яго аб'ём.

— Інакш кажучы, — заўважваю я, — прадбачваеце практычнае стасаванне дагэтуль вывучаных матэматычных законаў.

— Так, — адказвае загадчык. — Згодна з цяперашнім накіраваннем школьнага навучання на палітэхнізацыю намагаемся ўсюды, дзе гэта толькі магчыма ў нашых умовах, прыблізіць нашае навучанне да жыцця. Перш за ўсё стараемся даць нашым вучням

Загадчык пачатковай школы ў Малінн' ах, Язэп Мансёль са сваімі вучнямі ля школьных сельскагаспадарчых машын, якімі карыстаюцца школьнікі ў час практычных заняткаў на сваіх вопытных участках. Фота Г. Рагазінскі

асноўныя веды з сельскагаспадарчай падрыхтоўкі. Зрэшты, пагляздзіце самі.

Доўгія палоскі школьнага агарода падзелены на роўныя квадраты.

— Гэта школьныя вопытныя дзялянкі, — паясняе загадчык. — Усіх іх 56. Апякуюцца імі вучні з шостага і сёмага класаў. Пасеены тут усе асноўныя сельскагаспадарчыя культуры і шмат іншых раслін, аб якіх сяляне ў нашым раёне наогул мала ведаюць. Вось, напрыклад, кукуруза. Расце яна на некалькіх дзялянках. У адным месцы вучні далі толькі гной, у другім — гной і хімічнае ўгнаенне, у трэцім — выключна хімічнае ўгнаенне. Такія вопыты вядзем і ў адносінах да іншых сельскагаспадарчых культур. Калі восенню прыдзецца сабраць плён гадавой працы, вучняў не трэба будзе пераконваць, якія ўгнаенні стасаваць пад дадзеную расліну. А нават больш — калі трэба будзе, сын падскажа сваму бацьку, што і як зрабіць, каб быў лепшы плён. Далей, вось там, расце лён. Сеялі мы яго і ў прошлым годзе. Як толькі зышоў, зараз напала на яго нейкая зараза, а потым парос пустазеллем. У адным і другім выпадках стасавалі мы хімічныя сродкі барацьбы. Вынікі былі вельмі добрыя. Наш вопыт выкарыстала некалькі сялян.

Побач школьных вопытных дзялянак доўгая палоска маладзенькіх, гібкіх сцеблаў тапалі.

— Гэта таксама праца школьнікаў, — дадае загадчык. — Плануем абсадзіць імі школьную пляцоўку. Рэшту возьмуць сабе вучні, каб пасадзіць перад сваімі дамамі.

Так вось пачатковая школа ў вёсцы Маліннікі (Бельскі пав.) ажыццяўляе праграму палітэхнізацыі навучання. Няма ў школе (апрача прыродазнаўчага пакоя) ніякіх спецыялістычных кабінетаў і майстэрняў. Такія ўмовы працы, як у Малінніках, маюць амаль усе школы. Але не ва ўсіх школах робіцца тое, што ў Малінніках.

В. РУДЧЫК

НА ГРАНІЦЫ

(Працяг са стар. 2)

стрэльвалі, хто толькі ім трапіў пад руку. Вось з гарэўшай хаткі на вуліцу выбегла 85-гадовая бабулька — Еўфрасіня Пызоўская. Да яе падбегла двух эсэсаўцаў. Выкруцуўшы бабульцы рукі, яны пацягнулі яе за клуню. Адзін з фашыстаў зняў з пляча вінтоўку. Бліскучае лязо кінжала накіравалася ў грудзі бабулькі. Фашыст піхануў з усяе сілы, прыбіваючы кінжалам бабульку да сцяны клуні.

Пад хатай у лужыне крыві ляжаць памардаваныя Іван Пракапюк з жонкай. З хаты даносіцца пранэзлівы крык іх 4-гадовага сынка. Пачуўшы яго, адзін з фашыстаў увайшоў да хаты. Хлопчык ляжаў на ложку. Ён прыціх, прыліпшы да фашыста расшыранымі ад спалоху вачанятамі. Фашыст са з'едлівай усмешкай на дзеравяным твары памалу знімаў з плячэй аўтамат. Ён адцягнуў затвор і, нацэліўшы аўтамат у хлопчыка, націснуў за курок.

Такім чынам гітлераўцы замардавалі 74 жыхароў вёскі. Сярод іх былі старыкі і маленькія дзеці.

Вёску, звыш 100 дамоў, фашысты спалілі дашчэнту.

Чацвёрты дзень абароны. Пагранічнікі ў бункрах трымаліся далей. У іх не было ні ежы ні вады. Але ніхто з пагранічнікаў не думаў здавацца фашыстам. Да бункраў фашысты падыйшлі ззаду.

— Рус, здавайся! — крычалі яны. — Нашыя войскі ўжо пад Масквой. Вайне канец.

У адказ з бункраў раздаваліся кулямётныя чаргі. Першы бункер, што пры самай вёсцы, фашысты ўзарвалі мінамі. Пад грузамі яго загінула двух байцоў. Адзін з іх ляжаў каля кулямёта нават па смерці не выпускаючы яго рукаятак. Другі прыліп да затвора гарматы. Не здаваліся фашыстам і далейшыя бункры. Гітлераўцы, не могучы ўзяць у палон геройскіх пагранічнікаў, узяліся на варварскі спосаб. Яны закрадаліся да бункраў ззаду і шчылінамі запускалі ў бункры труючыя газы. Пагранічнікам не было ніякага ратунку. Аднак ніхто з іх не здаўся фашыстам. Яны загінулі смерцю герояў на баявым пасту.

— Калі іх потым выносілі з бункраў, — успамінае Васіль Карпюк, жыхар Слох Аннапольскіх, — дык усе былі чорныя, як вугаль. Гэта мабыць ад газу, якім фашысты паатручвалі іх.

У той час, калі геройскія пагранічнікі трымалі абарону, лінія фронта праходзіла далёка за імі. Цяжкія баі вяліся пад Мінскам, сталіцай Беларусі і далей на ўсход. Калі ўзяць пад увагу брак якой - небудзь сувязі пагранічнікаў з камандаваннем і адчуванне іх адзіноты ў глыбокім тылу ворага, тым яшчэ большая гераічнасць савецкіх салдат рысуецца перад нашымі вачыма.

*

Прайшло 20 год. Вёска Слохы Аннапольскія адбудавалася. Яна зноў патанае ў зелені гаёў і садоў. Як і калісь — чэрвеньскай ціхай ноччу крычаць над Бугам крачкі. Толькі ўжо другі бераг Буга не трывожыць жыхароў вёскі. Як успамін аб мінулых, так моцна балючых падзеях за вёскай засталіся развалiны бункраў, у якіх панеслі смерць гераічныя пагранічнікі.

У Слохах Аннапольскіх існуе пярвічная партыйная арганізацыя. Члены яе не аднойчы на сходах гаварылі аб тым, каб арганізаваць у Слохах нейкі помнік ахвярам фашысцкага варварства. Самі яны не змогуць гэтага зрабіць. Таму дапамога з боку Павятовага камітэта ПАРП у Сямяцічах, а таксама і павятовых улад ім вельмі патрэбна. Нельга ж, каб наша маладое пакаленне забыла аб зверствах фашызма.

ВАСІЛЬ БАРШЧЭЎСКІ
фота: **Г РАГАЗІНСКІ**

У ГАРАДСКІМ АДДЗЕЛЕ

Праўленне Гарадскога аддзела БГКТ у Беластоку за месяц май у сваім фільм - клубе паказала наступныя фільмы: 1. «СОС», 2. «Першая сустрэча», 3. «Гарачая душа», 4. «Нам вядомы». Таксама былі прачытаны дзве лекцыі на бягучыя тэмы.

У маі месяцы ў святліцы БГКТ у Беластоку быў праведзены шахматны турнір, у якім удзельнічала 17 асоб. 27 мая адбылося ўрачыстае заканчэнне. Пераможцамі аказаліся Аляксандар Грэсь, Мікалай Мудрык і Валянцін Тафткевіч. Яны атрымалі першыя ўзнагароды. Усе апошнія ўдзельнікі — кніжныя ўзнагароды.

ЧУЖА... СЛУ...

(Працяг са стар. ').

афіцэрам тыпу Рагулі, Кушаля і ім падобных. Прыкладам, Рагуля дамагаўся ад немцаў не незалежнасці Беларусі, а толькі для самога сябе наплечнікаў, нямецкага мундзіра, адзнакаў і хромавых ботаў.

Калі ж Чырвоная Армія распачала наступленне на беларускім участку і падыходзіла пад Мінск, Астроўскі, Кушаль, Рагуля, уцякаючы, забыліся аб сваім «войску», але не забыліся пахватаць сваіх чамаданаў з награбленым золатам і набыткамі, чорнымі кодамі, амерыканскімі доларамі. Што праўда, гэтыя тры галаварэзы ўцяклі паасобна, а таму і іх «войска» ўцякала ў розныя бакі. Часткаю салдат каля Беластока немцы папоўнілі свае разбітыя дывізіі, частка перайшла на бок партызанаў, а частка пайшла на Захад. Вось так Астроўскі, Кушаль і Рагуля дагледзелі сваіх «салдат». Ці ж знойдзецца сёння хаця адзін беларус на эміграцыі, які б аддаў свайго сына ці пайшоў сам у салдаты Астроўскага, Рагулі ці то Кушаля? Я, прыкладам, не паверу ім свайго сабакі, якога купіў за пару пфенінгаў.

Па пэўным часе Астроўскі, Рагуля, Кушаль і ўсе ім падобныя апынуліся ў Берліне. Яны не цікавіліся лёсам свайго войска, а цікавіліся лёсам сваім, бо яны дамагаліся ад Гітлера прызначэння ім экзыльных пайкоў і грошай. Яны не цікавіліся лёсам шасці тысяч беларускіх салдат, якіх гітлераўцы загналі на смерць у канцэнтрацыйны лагер Дахау за тое, што тыя адмовіліся ваяваць за фюрэра, але яны затое пацікавіліся арганізаваць культурнае для сябе жыццё — «тэатр». Вядома ж, што для тэатра патрэбны былі прыгожыя жанчыны, без якіх ім было сумна жыць. Калі ж атрымалі ў «фюрэра» ўсе для сябе выгоды, ім патрэба было паказаць, што нешта робяць. Яны задумалі тварыць новую авантуру — «беларускі легіён». Гэты «беларускі легіён» так доўга ішоў у бой, аж убачыў ворага на заходнім фронце, якому «легіён» падняў рукі і здаў зброю.

У 1945 годзе, у Берліне Астроўскі сабраў сваю раду, міністраў і развязаў БЦР назаўсёды. На гэтым скончылася ўся яе дзейнасць. Пасля заканчэння вайны Астроўскі сядзеў, як мыш пад мятлою. Па пэўным, аднак, часе Астроўскі даведаўся, што Абрамчык узяў ад палякаў 180 фунтаў у Лондане і, выступаючы ў ролі прэзідэнта, падпісаў з імі дыпламатычныя зносіны. На гэтую вестку Астроўскі зараз жа напісаў ліст польскаму «прэзідэнту» Рачкевічу ў Лондане, прапануючы падмацаваць «Польскі жонд на выгнанні» сваім прэзідэнцкім мандатам. На жаль ліст Астроўскага быў спознены, бо ўмова такая была падпісана з Абрамчыкам. Абрамчык аказаўся спрытнейшым, хутчэйшым, хітрэйшым і адважнейшым «прэзідэнтам», бо для апанавання ватыканскага місіянерскага дармовага карыта з макаронамі ён хутка перайшоў з праваслаўя ў каталіцтва, а Астроўскі — сапраўдны каталік — спазніўся.

Карэйскую вайну Астроўскі пастанавіў выкарыстаць спраўней ад Абрамчыка. Астроўскі разлічваў, што гэта па-

БЕЛАРУСКІ ДЗЕНЬ у Міхалове

Нядзеля — 4.VI. г.г. прайшла ў Міхалове пад знакам беларускай культуры. У мясцовым доме культуры пачаўся III-ці Павятовы агляд беларускіх мастацкіх гурткоў.

На агляд прыйшло многа людзей...

Зала была напоўнена людзьмі, як кажуць — малымі і старымі. На франтоне сцэны надпіс — «5 год Беларсукага Таварыства».

Першае месца ў аглядзе здабыў вакальна - танцавальны гурток з Баршчэва. Другое месца здабыў вакальны гурток з Гарадка. Трэцяе месца журы агляду не прызнала. Таксама не прызнана першага месца ў катэгорыі драматычных гурткоў. Два раўнапраўныя другія месцы занялі гурткі з Пянькоў і Гарадка. Трэцяе месца здабыў драматычны гурток з Баршчэва.

Адначасова адбываўся дэкламатарскі конкурс. У катэгорыі вучнёўскай моладзі першае месца здабыла Марыся Кузміч з VI кл. Два другія месцы занялі Ніна Рагоўская з VI кл. і Мікалай Ціванюк з IV кл. і трэцяе месца — Ірэна Шэрамета з VI кл. Усе яны з гарадоцкай школы. У катэгорыі аматараў - дэкламатараў першае месца здабыла Браніслава Абрамовіч, а другое — Юльян Рыбінскі — абое з Баршчэва і трэцяе месца Аляксандр Ясюневіч з Гарадка.

Выступае вакальна - танцавальны гурток з Баршчэва. На пярэднім плане (злева); Б. Абрамовіч і Н. Палоцкая.

У той жа дзень у залах дома Культуры была адкрыта Выстаўка беларускай народнай творчасці Беластоцкага павета. Ёсць тут узорыстыя дываны, ручнікі, рубашкі, карціны мастакоў - аматараў, а таксама старажытныя бораны, сохі і г. д. Усяго звыш 60 экспанатаў з навакольных вёсак. Ужо ў першы дзень наведала яе каля 300 асоб.

Хлапчукі ўласнымі вачыма ўбачылі старадаўныя паляўнічыя прылады на выстаўцы народнай творчасці.

А ў суседняй бібліятэчнай зале экспануецца выстаўка беларускіх кніжак, часопісаў і газет пад лозунгам — «Родная кніжка ў руках кожнага беларуса».

Кіраўнік Павятовага рэферата культуры Ян Шаціла ўручае ўзнагароду Браніславе Абрамовіч — кіраўніку гуртка ў Баршчэве.

У кіно дома культуры адбываецца паказ беларускага савецкага кінафільма п. з. — «Шукаю бацькі».

У гэтую чэрвеньскую нядзелю Павятовы дом культуры ў Міхалове доўга шумеў шматлікімі галасамі. **(ся)**

фота: **Г Рагазінскі**

АТРУТА

Кожнаму чалавеку жыццё дарагое, кожнаму хочацца жыць як мага даўжэй. Гэтага прагне таксама Арсень Яканюк з Курашава (Гайнаўскі павет). Вось таму ён перастаў сябраваць з аднавяскоўцамі Іванам і Сцяпанам Пракапюкамі. Няма ахвоты яму спатыкацца з Прысновічам і Кандрацюком з Лядаў, а таксама Назаруком з Гуковіч.

Гэтыя людзі дэнатуршчыкі. Ім дастаткова мець 10 зл. дык ужо яны купяць паўлітра дэнатуры і пачку пячэння і пачынаецца «пір».

Арсень Яканюк сам часта бываў у гэтай кампаніі. Але цяпер ён ужо не п'е. Перастаў піць атруту. А што яна атрута, пераканаўся пасля таго, як ад яе аглох яго калега Васіль Грыгарук, а таксама паўміралі Антон Кляпацкі і Андрэй Галёнка. **(мх)**

НЕАБЫЯКАВАСЦЬ ДА СПОРТУ

(Працяг са стар. 1)

— Зацікаўленню спортам сярод вясковай моладзі ў многім садзейнічаюць у нас заняткі па фізкультуры ў пачатковых школах. Хаця ў малой ступені, але школьныя дзеці пазнаюць прыемнасць спартыўнай разрыўкі. Гавару «у малой ступені», бо не ва ўсіх школах створаны добрыя ўмовы для правядзення фізкультурных урокаў. Недахоп адпаведных пляцовак, а найчасцей — — прыладаў. Школа ж заахвочвае да спорту і потым дзяўчына ці хлапец горнецца да каманды ЛьЗС, калі такая існуе ў вёсцы. А наогул моладзь нашага павета цікавіцца спортам, і гэтае зацікаўленне ўзрастае.

— Колькі гурткоў ЛьЗС у павеце?

— Вось, вось... каб не быць галаслоўным, дык скажу аб гуртках. У нашым павеце існуе 28 гурткоў ЛьЗС, якія аб'ядноўваюць 725 маладых людзей, у гэтым — 134 дзяўчаты. Маем некалькі гурткоў нават даволі добрых. Гэта будуць: Белавежа, Ляшукі, Нараўка і Кляшчэлі. Ляшуцкі гурток, які вядзе Аляксей Харкевіч мае 5 секцый: лёгкай атлетыкі, шахматная, валейбольная, страляння з луку, стало-вага тэнісу. Удзельнікі паасобных дысцыплін прымаюць удзел у павятовых спартакіядах.

— Як гурткі даюць сабе рады адносна набытку спартыўных прыладаў?

— Наогул дрэнна. Прылады мы атрымліваем з Ваяводскай рады ЛьЗС у Беластоку, але гэта толькі часткова забяспечвае патрэбы гурткоў. Апошнім часам у дапамогу ЛьЗС-ам прыходзяць ГС-ы. Гэта вельмі нас цешыць. Напрыклад, гурток у Кляшчэлях атрымаў ад мясцовага ГС-а 1250 зл. і закуплена прылады да футбола. ГС у Нарве мясцоваму, нядаўна арганізаванаму гуртку прызначыла 1000 зл. на пакупку спартыўных прылад. Добра было б, каб і іншыя ГС-ы падумалі аб дапамозе развіцця спорту ў вёсках.

Нашы гурткі ЛьЗС выкарыстоўваюць у асноўным спартыўныя пляцоўкі пры школах. Некаторыя гурткі маюць свае пляцоўкі. Напрыклад, члены гуртка ў Навасадах грамадскім чынам наладзілі сабе вельмі добрую спартыўную пляцоўку.

— А вынікі вашых спартсменаў?

— Нашы ЛьЗС-ы займаюць нядрэннае месца ў ваяводстве. Паводле вынікаў нядаўняй міжпавятовай спартакіяды ЛьЗС-аў па дысцыплінам лёгкай атлетыкі (паветы: Гайнаўка, Сямяцічы і Высокае Мазавецкае), якая адбылася ў Гайнаўцы, ЛьЗС-ы нашага павета занялі I месца (17 720 пунктаў). Другое месца занялі вясковыя спартсмены Сямяціцкага пав. (14 692 пункты) і трэцяе — з Высока-Мазавецкага (12 278 пунктаў). А гэта, здаецца, гаворыць ужо многа. Зараз мы ўваходзім у спартыўны клас «Б» па дысцыплінам лёгкай атлетыкі ў Беластоцкім ваяводстве.

Маем некалькі добрых спартсменаў. Вось яны: Вера Байко з Белавежы, Анаталь Швед з Курашава, А. Мазалеўскі з Чаромхі, Грыгарук, Ясюкевіч. Да В. Байко належыць некалькі павятовых рэкордаў у жаночай групе. У час апошняй міжпавятовай спартакіяды яна штурханула ядро 8,16 м. А. Швед у мужчынскай групе штурхнуў ядро 9,92 м і ўстанавіў дыскабойны рэкорд свайму павету на 43,45 м. Скок у далечыню (6,26 м) — Ясюкевіч.

Гутарыў **М. Кураш**

ЦКІ ЖАКА

чатак трэцяй сусветнай вайны. Не думаючы доўга, ён выдаў адозву да ўсяе беларускай эміграцыі запісвацца добраахвотнікамі на карэйскі фронт. Гэты цынічны жарт, ці то правакацыю, эміграцыя зразумела добра, і пагэтаму адозва дзе паднялася, там і апусцілася.

Астроўскі сабраў свае манаткі і ўцёк у Аргенціну. Ён разлічыў як найдалей быць ад Савецкага Саюза і бліжэй да амерыканцаў. Ён думаў, што амерыканцам патрэбен будзе старшыня горада Масквы. Цяпер запытаемся ў эмігрантаў, ці ж сапраўдны беларускі патрыёт адважыўся б загнаць беларускіх эмігрантаў на карэйскі фронт, на смерць за што і якое? Абрамчык, хаця і насміхаўся з Астроўскага за вар'яцкую адозву, аднак баяўся, каб Астроўскі не ўлез у амерыканскае дармовае карыта, пагэтаму пачаў аднаўляць «камбатантаў». У лістоўках Абрамчыкавы лейтэнанты пісалі: «Час зблізжаецца, будзь напагатове». На жаль, пакуль Астроўскі сабраў сваіх «ахвотнікаў», а Абрамчык — «камбатантаў», вайна ў Карэі закончылася. Не было надзей на новыя авантуры і таму Астроўскі пастанавіў пагадзіцца з Абрамчыкам, прапануючы п'яніцы Варонцы ў Чыкага склікаць «усеэміграцыйны кантрэс» і арганізаваць адзін урад. Абрамчык зразумеў, што трэба будзе дзяліцца ватыканскімі фондамі з Астроўскім ды разлічыцца за 180 фунтаў, якія ён узяў у палякаў ды прагуляў. Абрамчык, выкарыстаўшы сваю каталіцкую місію ў Чыкага, спаткаўся з Варонкам, якому паставіў бутэльку віскі, за што Варонка напісаў ліст «да ўсяе эміграцыі» ў «Бацькаўшчыну», у якім сам прызнаў (і заклікаў усіх прызнаць) Абрамчыка законным «прэзідэнтам».

Аб прыездзе дон Левіна, расійскага манархіста ў Мюнхен, Астроўскі даведаўся ў Аргенціне і прымчаўся ў Нямеччыну, але, на жаль, і тут спазніўся, бо Абрамчык з Рагулем атрымалі 10 тысяч долараў ад расійскіх манархістаў, за што зракліся незалежнасці Беларусі і ўвайшлі ў «Саюз народаў Расіі», у так званы «Камітэт вызвалення ад бальшавізма». Разгневаны Астроўскі пачаў пісаць скаргі ў «камітэт» манархістаў, дамагаючыся выкінуць Абрамчыка, як незаконнага, а прыняць яго, Астроўскага, як законнага «прэзідэнта». Але ж расійскім манархістам усё роўна, законны ці незаконны, абы галава і голас, каб паказаць амерыканскім гаспадарам, што яны нешта робяць. Ёсць выпадкі, калі прыязджае амерыканскі капіталіст (лідэр «камітэта вызвалення») для праверкі, дык манархісты прыводзяць немцаў за грошы, каб паказаць, што ў зале ёсць «расійскі народ», ёсць сіла. Разгневаны да апошняга, Астроўскі прыехаў у Лондан да свайго сына, каб дажыць спакойна да смерці. Там яму пашанцавала, бо паміраючая яго арганізацыя ХАБР адпісала яму дом, які быў куплены беларусамі для культурных мэтаў. Пасля Астроўскі купіў сабе другі дом у Лондане. Вось такім парадкам Астроўскі змагаецца з падзелам долараў за «незалежную Беларусь».

АНТОН З НЯСВІЖА.
ФРГ

ЛАЦІНСКАЯ АМЕРЫКА

Па сваіх прыродных багацдях Лацінская Амерыка займае адно з першых месц у свеце. Яна мае значныя запасы мінеральнай сыравіны, урадлівыя землі, велізарныя пашы, лясныя масівы, магутныя энергарэсурсы. Усе гэтыя багацці яшчэ вельмі слаба выкарыстоўваюцца, але і цяпер па раду галін здабываючай прамысловасці і сельскай гаспадаркі Лацінская Амерыка адыгрывае значную ролю ў сусветнай эканоміцы. Так, Венесуэла ў капіталістычным свеце па здабычы нафты займае другое месца і першае — па экспарту. Па здабычы меднай руды Чылі стаіць на другім месцы ў свеце і на першым па здабычы салетры. На Бразілію прыпадае 70 працэнтаў сусветнай вытворчасці кофе. Балівія забяспечвае чвэрць усёй вытворчасці волава.

У капіталістычным свеце Лацінская Амерыка займае ў цэлым другое месца па здабычы марганцу, цынку, свінцу, а таксама па вытворчасці бавоўны і шэрсці, дае палавіну сусветнай вытворчасці цукру і г. д.

Паводле падлікаў эканамістаў, Лацінская Амерыка мае магчымасці стварыць шматгалінную эканоміку і забяспечыць насельніцтва ўсім неабходным. Аднак гэтага не здарылася. Сур'ёзнай перашкодай у эканамічным развіцці лацінаамерыканскіх краін з'яўляецца наяўнасць феадальных перажыткаў і адсталасць грамадскага ладу. Але найбольш неспрыяльна адбілася на развіцці эканомікі і на становішчы працоўных лацінаамерыканскіх краін панаванне імперыялістычных дзяржаў і перш за ўсё манаполій ЗША.

Напярэдадні другой сусветнай вайны ў Лацінскай Амерыцы было ўкладзена каля 4 мільярдаў долараў амерыканскага капіталу; да 1959 года размер капіталаўкладанняў ЗША ўзрос да 12,8 мільярда долараў. За пасляваенныя гады капіталаўкладанні ЗША ў Лацінскай Амерыцы павялічыліся амаль у тры разы.

На Лацінскую Амерыку прыпадае трэцяя частка ўсіх замежных капіталаўкладанняў ЗША.

Цяпер у эканоміцы Лацінскай Амерыкі бескантрольна гаспадараць такія манапалістычныя спруты, як Юнайтэд Стэйтс стыль карпарэйшн, Стандарт ойл компані (Н'ю Джэрсі), Анаконда Копер, Лайт энд Пауэр, Юнайтэд фрут компані. Побач з імі дзейнічаюць і многія іншыя карпарацыі Злучаных Штатаў. Так, у Бразіліі ёсць каля 400 паўночнаамерыканскіх фірм, у Венесуэле — прыкладна 300 і г. д.

За кошт бязлітаснай эксплуатацыі народаў краін Лацінскай Амерыкі манапалісты ЗША нажываюць казачныя прыбыткі. Толькі з Венесуэлы яны атрымліваюць у год больш 500 мільёнаў долараў. За час з 1946 па 1956 год амерыканскія трэсты вывезлі з Лацінскай Амерыкі ў выглядзе прыбыткаў больш 5,6 мільярда долараў.

Засілле долара цяжка адбіваецца на жыццёвым узроўні народных мас. Жыццёвы ўзровень у краінах Лацінскай Амерыкі ў сярэднім у 6 разоў ніжэй, чым у ЗША. Дастаткова сказаць, што ў Бразіліі налічваецца восем мільёнаў хворых туберкулёзам, а з 40 тысяч дзяцей, якія нараджаюцца штогод у сталіцы Перу — Ліме, палавіна не дажывае да двух год.

У сярэднім у Лацінскай Амерыцы палавіна насельніцтва не ўмее ні пісаць, ні чытаць.

*

Народы краін Лацінскай Амерыкі не жадаюць мірыцца з жорсткай эксплуатацыяй, разарэннем і галечай. Яны арганізуюць фронт змагароў супраць эканамічнага панавання паўночнаамерыканскіх манаполій, узмацняецца нацыянальна-вызваленчы рух супраць імперыялізма ЗША. Часам ён набывае агульнанацыянальны характар.

Яркім праяўленнем імкнення лацінаамерыканскіх народаў да вызвалення пасля другой сусветнай вайны былі падзеі ў Гватэмале і Балівіі.

Выдатную старонку ў гісторыі дэмакратычнага і антыімперыялістычнага руху ў Лацінскай Амерыцы ўпісаў народ Кубы. Сустракае падтрымку і спачуванне з боку працоўных краін Лацінскай Амерыкі, усяго прагрэсіўнага чалавецтва. Характэрным з'яўляецца тое, што калі да другой сусветнай вайны камуністычны рух у Лацінскай Амерыцы толькі зараджаўся, то цяпер ва ўсіх краінах ёсць камуністычныя партыі, якія налічваюць у сваіх радах каля 360 тысяч членаў. З рэзерву імперыялізма ЗША Лацінская Амерыка ператвараецца ў актыўную сілу барацьбы за мір, за незалежнасць народаў, за дэмакратыю і сацыялізм.

Аб чым добры гаспадар ведаць павінен

КАЛІ АДЛУЧАЦЬ П·А·Р·А·С·Я·Т

Парасяты адлучаць ад маткі ўжо можна на 9 тыдні. Калі свінаматка сільная, добра аджыўленая, а яе парасяты прызначаем на гадоўлю для далейшага расплоду, можна не адлучаць іх да 10 тыдняў.

Памылку робіць той, хто раней 8-мі тыдняў адлучае парасят. Часта на рынку прадаюцца 6-тыднёвыя парасяты з вагой у 6—7 кг. Такія парасяты не надаюцца для гадоўлі, на тучнікаў таксама не надта. Недаразвітыя яны растуць паволі, укарміць іх на мяса займае многа часу і не аплочваецца.

Адлучаць парасят ад маткі трэба паступова, ніколі раптоўна. Паміж 7—8 тыднем трэба адлучаць штодзень на ўсё даўжэйшы час.

Адлучаючы парасяты добра зважыць іх. Правільная вага парасяці белай расы павінна быць 18 кг. Бадание вагі парасят мае вялікае значэнне, бо даказана, што парасяты з большай вагай тучачца хутчэй і лепш, чым з меншай.

Парасятам вельмі патрэбнае сонца. Таму на весну і летам трэба трымаць іх у вольнай загарадзі.

ВЛ.

КАРЫСНА ВЕДАЦЬ

■ Настой чайнага грыба — смачны, крыху газіраваны напітак. Назіранні паказалі, што ён з'яўляецца вялікім другам нашага здароўя — паніжае крывяны ціск, лечыць хваробы — атэрасклероз, ангіны, каліты і іншыя. Самы прыемны смак — у настою 7 — 8-дзённай даўнасці. Перастаялы, вельмі кіслы настой піць не трэба.

■ Вока мухі складаецца з 4 тысяч чопментаў, а вока хрушча з 25 тысяч.

■ У целе чалавека знаходзіцца толькі фосфару, што можна было б з яго выканаць 750 тысяч запалак.

■ 1 кг цукру ў костках атрымоўваецца з 7 кг цукровага бурака.

■ На зямным шары гавораць людзі больш як на 3-ох тысячах мовах.

■ Аказваецца, што вельмі проста абліччыць, колькі год мае селядзец. Дастаткова палічыць варствы лусак. Штогод прыбывае новая варства.

НАРОДНАЯ МЕДЫЦЫНА

Сунічнік лясны (звычайны)

Беларускія назвы: суніцы, пазёмкі, руская: земляніка.

Вядомая ўсім травяністая шматгадовая расліна. Цвіце з другой паловы красавіка да канца чэрвеня. Плады чырвоныя, зеленавата-чырвоныя, маюць шмат жалеза. Збіраецца ўся расліна ў час цвіцення, а плады — калі зусім паспеюць. У пладах і лісці, акрамя жалеза, ёсць вітамін С і каарцін.

Суніцы (сунічнік і ягады) — вельмі папулярны ў народзе лекавы сродак. Аднак не ўсе людзі могуць есці ягады. Ад іх у некаторых усё цела пакрываецца сыпам, свярбіць, у жываце пачынаецца боль, ірвоты, галавакружэнне.

Навуковая медыцына рэкамендуе ўжываць ягады пры захворванні почак, камянях почак, пры захворванні печані, жоўчных шляхоў, а таксама пры ўсіх відах катараў страўніка і пры хваробах селязёнкі.

Напар сунічнікавага лісця (50 грамаў на адзін літр вады) у народзе ўжываецца для ачышчэння крыві, пры сыпах, прышчах, лішаях, пры рахіце, залатусе, пры падагры, гастрытах, пры хваробах печані, селязёнкі, катары тоўстых кішок, гемарoі, жаўтусе. Асабліва шмат у суніцах вітаміна С.

Шмат хто ў народзе ведае аб лекавых уласцівасцях суніц. Даводзілася назіраць: хворыя, каб выгнаць саліцёра, елі селядзец з цыбуляй і многа суніц, з'ядаючы іх нават да трох кілаграмаў. Саліцёр выходзіў з галоўкай; круглыя глісты вастрыцы таксама выганяліся суніцамі.

Пры склярозе, высокім ціску крыві (гіпертанія), запорах і паносах суніцы — эфектны сродак.

Пры лячэнні суніцамі іх прості ядуць сырымі (але не варанымі ці сушанымі). Ядуць з малаком, цукрам (часам і з віном). Іх можна і трэба есці так многа, каб на трэцім тыдні яны настолькі надакучылі, што трэба прымушаць сябе, каб іх есці.

Па ўздзеянню на арганізм некалькі падобны на суніцы яшчэ і чарніцы. Вядомы такі афарызм: «У тым доме, дзе ядуць суніцы і чарніцы, урачу няма чаго рабіць».

Лісце сунічніка захоўваецца ў драўлянай скрыньцы, абкладзенай паперай, а сушаныя суніцы — у бляшанай каробцы.

НАЗВЫ ГРОШАЙ У ІНШЫХ КРАІНАХ

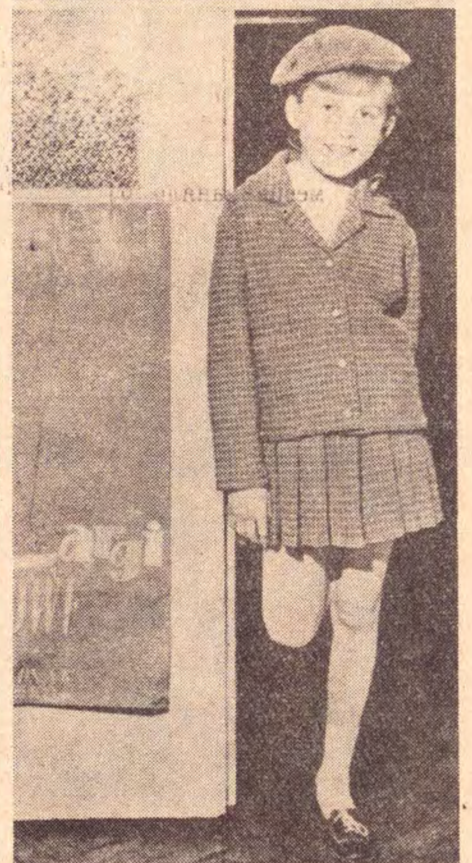
Аўстрыя — шылінг = 100 грошай
Албанія — лек = 100 кінтараў
Аргентына — песа = 100 сентава
Афганістан — афгані = 100 пуль
Бельгія — франк = 100 санцімаў
Бірма — к'ят = 100 п'я.
Балгарыя — леў = 100 стацінкаў
Бразілія — крусейра = 100 сентава
Вялікабрытанія — фунт стэрлінгаў = 20 шылінгаў = 240 пенсаў
Венгрыя — форынт = 100 філераў
В'етнам — донг
Германія — марка = 100 пфенігаў
Грэцыя — драхма = 100 лептаў
Данія — крона = 100 эрэ
Егіпет — фунт = 100 пястраў = 1000 мільемаў
Ізраіль — фунт = 1000 прута
Індыя — рупія = 16 аннаў = 192 пайя
Іран — рыал = 100 дынараў
Іспанія — песета = 100 сентыма
Італія — ліра = 100 чэнцесіма
Канада — долар = 100 цэнтаў
Кітай — юань = 10 цзяо (мао) = 100 фыням
Карэя — вона = 100 чонаў
Мексіка — песа = 100 сентава
Галандыя — гульдэн = 100 цэнтаў
Нарвегія — крона = 100 эрэ
Пакістан — рупія = 16 аннаў — 192 пайя
Румынія — лей = 100 банаў
ЗША — долар = 100 цэнтаў
Фінляндыя — марка = 100 пені
Францыя — франк = 100 санцімаў
Чэхаславакія — крона = 100 гелераў.
Швейцарыя — франк = 100 санцімаў
Швецыя — крона = 100 эрэ
Югаславія — дынар = 100 пара
Японія — іена = 100 сенаў.

МОДА для дзяцей

Мода для дзяцей ад 7 да 12 год на цёплы час.

Згодна з патрабаваннямі гігіены шыецца адзенне з праўбовага матэрыялу.

Куды дзеліся 50 грошы ад паўлітра

Часта, купляючы чвэртку ці паўлітра, заўважаеш, што ад цябе прадаўшчык бярэ лішнія 50 грошай. Нашто? «На будову Варшавы», — атрымліваеш адказ. А дакладна гэта — на Грамадскі фонд будовы краіны і сталіцы (СФОС). Праўду кажучы, з гэтага фонду на сталіцу ідзе толькі 25%. Рэшта — 75% застанецца ў ваяводстве на ўласныя патрэбы. Грошы гэтыя Ваяводскі Камітэт СФОС выкарыстоўвае па-рознаму: на будову школ, святліц, дзіцячых садоў, стражацкіх рэміз, спартыўных пляцовак, купляе за іх радыёпрыёмнікі і тэлевізары для школ. Грошы, як бачым, ідуць на справы нашы агульныя і патрэбныя. Таму не наракай ужо занадта, калі за паўлітра плаціш лішнія 50 грошы. Яны да цябе вернуцца іншай дарогай і ў іншым выглядзе.

А цяпер некалькі канкрэтных даных.

Ваяводскі камітэт СФОС у Беластоку за 15-годдзе свайго існавання сабраў для ваяводства 18.550.000 зл.

Многа месца заняло б вылічэнне ўсіх інвестыцый, якія СФОС зрабіў за гэтыя грошы, таму падам некаторыя з нашых мясцовасцей.

Будова школы ў Трасцянцы (Гайнаўскі пав.) — 700.000 зл.

Помнік ахвярам гітлерызму ў Белавежы — 20.000 зл.

Рамонт святліц у Шэрнях і Грэдалях (Бельскі) — 6.000 зл.

Рамонт святліц у Меляшках, Казінцах, Валілах, Каменцы, Гнецюках (Беластоцкі) — 44.000 зл.

На будову святліцы ў Ячне і будову рэмізы стражацкай у Ліпску (Дуброўскі) — 115.000 зл.

На будову тэлебачання 1.000.000 зл.

У апошні час Ваяводскі камітэт СФОС зрабіў новы прыгожы падарунак грамадзянам Беласточчыны — купіў рухомую рэнтгенаўскую станцыю. Гэта вялікі самаход за 1.300.000 зл. з суперначаўчэсным абсталяваннем. Станцыя будзе абязджаць вёскі, прасвятляць людзей, а гэтым самым лячыць і запабягаць страшнай хваробе — туберкулёзу. Рухомы рэнтген належыць зараз да Ваяводскай супрацьтуберкулёзнай парадні ў Беластоку. Многа намаганняў і часу ў афармленне закупу рухомай рэнтгенаўскай станцыі ўлажыў дыр. Вяяв. Супрацьтуберкулёзнай парадні ў Беластоку др Краеўскі, які быў ініцыятарам гэтага каштоўнага для Беласточчыны набытку.

вл.

НЕ ЧАКАЦЬ НА ПАКАРАННІ

Рэалізаванне абавязковых паставак мяса землярабамі Гайнаўскага павета ў першых чатырох месяцах бягучага года праходзіла наогул добра. Да канца красавіка гадавы план у павеце выканана ў 40%. Трэба ж не забываць, што сяляне больш свіней дастаўляюць позняй восенню, у час лепшых умоў для адкорму.

Спрыяльна тут падзейнічала, — паводле апініі працаўнікоў скуп чнага аддзела Павятовай рады нарадовай у Гайнаўцы, — сетка прэміёвай платы за пастаўкі мяса ў першым квартале гэтага года.

Важным таксама штуршком у тэрміновым выконванні абавязковых паставак мяса з'яўляюцца пакаранні калегіяй, якая існуе пры ППРН. Напрыклад, ГРН у Старым Корніне ў мінулыя гады была на апошнім месцы ў выконванні абавязковых паставак. Але калі працаўнікі ГРН вынеслі пастанову аб пакаранні некалькіх, злосна не выконваючых сваіх абавязкаў, гаспадароў павятовай карнай калегіяй у Гайнаўцы, пастаўкі мяса пачалі выконвацца тэрмінова. І зараз ГРН у Старым Корніне займае першае месца ў павеце. Справа ў тым, што пагалоўе свіней шмат узрасло, а з пастаўкамі мяса некаторыя ўхіляліся. **(мк)**

У папярэднім нумары пісалі мы аб выніках конкурсу «Мастацкія гурткі ў грамадскай працы», у якім два першыя месцы занялі гурткі з Пянькоў і Старога Ляўкова. На здымку: кіраўнік мастацкага гуртка са Старога Ляўкова, Васіль Цялушэцкі з узнагародай за першае месца — акардэонам «Вельтмайстар».

фота: Г. Рагазінскі

У Галадах актыўная моладзь

Былі вы калі-небудзь на забаве ў Галадах, Бельскага павета? Не, тады шкадуйце. Сапраўды тут прыемна гуляе моладзь. У Галадах няма такіх выпадкаў, каб хлопцы біліся на забаве або грубіянілі. А як жа прыгожа спяваюць галадоўскія дзяўчаты і хлопцы! Больш за ўсіх прыгожымі галасамі выдзяляюцца Каця Васілюк, Людміла Кудэрская, Марыя Панасюк, Аркадзь Багінскі і Павал Грыгарук. У перапынках, паміж танцамі, тут як звычай гучаць у святліцы прыгожыя беларускія, польскія, рускія і украінскія песні. Ды і наогул у Галадах любяць спяваць. Збяруцца вечарам на лаўцы пад хатай некалькі дзяўчын ці хлопцаў, і плывуць па вёсцы задушэўныя песні. Нездарма ў Галадах гавораць, што песня жыць і кахаць памагае. Душой культурнага жыцця ў Галадах з'яўляецца гурток БГКТ. Пры гуртку існуе тут вельмі актыўны калектыў мастацкай самадзейнасці. Галадоўскія самадзейнікі апрача сваёй вёскі давалі пастаноўкі п'ес «Суд», «Боты», «Прымакі», «Спатыкнуўся» і іншыя ў Орлі, Каналлях, Спічках і Парцаве. Усюды іх успрымалі вельмі цёпла.

Дзякуючы гэтым выступленням самадзейнікі зарабілі трохі грошай.

Яны купілі адаптар за 900 злотых і на 200 злотых грамафонных пласцінак з танцавальнай музыкай. Зараз у кожны святочны дзень моладзь Галадоў наладжвае ў святліцы танцы. Граюць ім славутыя аркестры замежных краін. Прыемна танцаваць пад такую музыку.

(вб)

МАЛАКО — ЦЭННАЯ РЭЧ

Паміж вёскамі Чэрэўкі і Кажаны (Беластоцкі пав.) на прасторнай плошчы стаіць невялікі драўляны будынак. У ім змяшчаецца зleвяня малака. Штодзень надосвітку ўсімі сцяжынкамі накіроўваюцца туды мясцовыя сяляне з вёдрамі поўнымі малака. У час сезону злевяня ў Чэрэўках прымае звыш 700 літраў малака.

Старэнькі селянін, Ілья Алексюк, з вёскі Кажаны гаспадарыць са сваёй жонкай на двух гектарах зямлі. У яго ледзь 34 сотых сенажацяў. Трымае каровы і цяля. Ад гэтай адной каровы штодня здае праз увесь год па 10 — 14 літраў малака. Гэткім чынам штомесяц атрымоўвае звыш 400 зл. Варта трымаць такую кароўку!

Іншы жыхар вёскі Чэрэўкі, Мікалай Врублеўскі (сын Карла) мае ледзь паўтара гектара зямельных угоддзяў, але на сваёй невялічкай гаспадарцы трымае штогод па 3 каровы і трое свіней. Штодзень адносіць у злеўню па 30 літраў малака.

— Два парсюкі, — гаворыць ён, — забіў для сябе, аднаго закантрактаваў на мясапастаўку. На іх месцы пастаўлю ўжо новыя кормнікі.

— Як вы сабе ладзіце, калі зможаце трымаць толькі дабытку, маючы так малую гаспадарку? — пытаю.

— Цяжка прыходзіцца, — сцвярджае Мікалай Врублеўскі. — Трэба шмат папрацаваць. Сяю кармавыя, саджу буракі, брукву, купляю вотруб'е, — вось цэлы сакрэт майго гаспадаравання.

Астаецца толькі пажадаць усім гаспадарам, каб як мага хутчэй дабіліся гэтага «сакрэту», бо не кожны паверыць, што маючы паўтара гектара зямлі, можна трымаць тры каровы і трое свіней, ды не знаць бяды.

(вр)

МАРЫ ЗДЗЕЙСНІЛІСЯ

Як гэта добра, калі пакідаюць старыя і непрыдатныя спосабы ў працы і па-новаму пачынаюць жыць. Вось такія змены назіраем у вёсцы Дубічы - Царкоўныя. Яшчэ нядаўна жалі тут толькі сярпом. Потым яго змяніла каса. І нарэшце сяляне пераканаліся, што да жыта найлепш падыходзіць жняярка.

Пачалі наймаць яе ў Кляшчэляўскім ПОМ-е. Але машына, вядома, не свая і ПОМ па нейкай прычыне раптам забраў яе да сябе.

— Найлепш мець сваю машыну, — гаварылі сяляне, — тады ніхто не прычэпіцца да яе.

Цяпер гэтыя мары здзейсніліся. Члены нашага сельгасгуртка купілі ў Гайнаўскім ПОМ-е доўгачаканую машыну, а разам з ёй і навейшы малацільны агрэгат з электрычным рухавіком. 3 чэрвеня г. г. члены гуртка сваім трактарам прывезлі машыны ў вёску. Вядома, радасці канца не было. У гэтым годзе кожны гаспадар зможа іх выкарыстаць у сябе.

Мікалай Панфілюк
Дубічы - Царкоўныя

У Альхоўцы будзе новая крама

У нашай вёсцы крама была ў хаце Язэпа Янкоўскага. Надакучыла цесната людзям і яны вырашылі пабудаваць новую краму. Справа была пастаўлена ў Грамадскай радзе ў Нараўцы і кожны селянін прывёз на будову па фуры цэменту і жвіру. Бракуе толькі будаўнікоў Але неўзабаве і яны з'явяцца.

Янка Здаnoўскі
Альхоўка

Ніва

Adres redakcji: Białystok, ul. Wesołowskiego 1. **Telefony:** red. naczelny 25-89, centrala 37-41 do 49.

Warunki prenumeraty: miesięcznie — 2.40 zł, kwartalnie — 7.20 zł, półrocznie — 14.40 zł, rocznie — 28.80 zł. Prenumeratę przyjmują wszystkie placówki pocztowe i listonosze. Wpłaty na prenumeratę indywidualną należy dokonywać na konto PUPiK „Ruch" Nr 102-7-161 NBP Białystok I Oddział Miejski. Na odwrocie blankietu należy podać okres prenumeraty i tytuł zamawianego pisma.

Zamówienia ze zleceniem wysyłki za granicę przyjmuje — Przedsiębiorstwo Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch" Warszawa, ul. Wilcza 46. Nr konta PKO 1-6-100024.

Zamówienia z krajów europejskich jak i zamorskich należy kierować pod adresem CHZ „Ars Polona" Warszawa, Krakowskie Przedmieście 7. Obowiązuje przedpłata na konto NBP Warszawa 2-6-51. Prenumerata roczna wraz z przesyłką zwykłą wynosi 4,70 $ w Europie: 5 $ — w USA.

Nakł. 5000. Bltk. B-1

СКАРГІ І ПРАПАНОВЫ

На жаль, не маланкай

Ад грому і маланак штогод сяляне церпяць шмат бяды. Памяталі аб гэтым жыхары невялічкай вёскі Залесак у Беластоцкім павеце. Каб забяспечыцца ад гэтага няшчасця, вырашылі яны залажыць у сябе громаадводную інсталяцыю. Сабралі па 40 злотых ад будынку (што склала 1160 зл.) і пераслалі гэтыя грошы ў Беласток — Павятовому праўленню саюзаў дабраахвотных пажарных каманд. Менавіта гэтая адміністрацыйная адзінка займаецца будаўніцтвам громаадводаў у вёсках. Адказныя працаўнікі прынялі грошы, пахвалілі сялян за ініцыятыўнасць ды добрыя намеры і сказалі чакаць.

Залясчане чакалі паўгода... год..., а з Беластока ніякай весткі. Урэшце скончылася іхняя цярплівасць і яны звярнуліся да нас з просьбай дапамагчы ім. Справа сапраўды сур'ёзная. Гром і маланкі найбольш пагражаюць менавіта летам. Таму чакаць даўжэй нельга.

Прадстаўнік названага прадпрыемства, грам. Лігоўскі, прыняў журналіста «Нівы» вельмі ветліва. Ён пацвердзіў тое, што расказалі журналісту жыхары вёскі Залесак. Затым заявіў:

— Калі ласка, папрасіце прабачэння ў сялян з Залесак, што так доўга яны чакалі. Інсталяванне громаадводаў пачынаем у іх ужо ў ліпені бягучага года.

Ветліва, праўда? Ды каб яшчэ маланкава аформіць гэтую маланкавую справу, тады ўсё было б у парадку. Бо як не круці, як не цягні — адной толькі ветлівасцю не прыкрыеш гэтай грубай нядбайнасці, з-за якой залясчане вымушаны так доўга чакаць на пачатак будовы громаадводаў у іхняй невялічкай вёсцы. А мо' за паўгода адказныя працаўнікі павятовых пажарніцкіх уладаў ізноў ветліва скажуць: «Пачакайце яшчэ».

Ну што ж, пачакаем, пабачым, перакананемся...

(вр)

ВАДЗЯНОЕ ЖНІВО

Лета... Нязносная спякота цягне кожнага ў ваду. Лепш, аднак, прыпомніць сабе, ці ўмееш плываць, ці не. Бо інакш можа і з табою здарыцца так, як з жыхарам Драгічына, Антонам Путкоўскім, які, не ўмеючы плываць, нырнуў у Буг і больш ужо не выплыў.

ЗЛАДЗЕЮ НЕ ПАШАНЦАВАЛА

Жонка Віктара Хомчыка (Беласток, вул. М. Фарнальскай №5, кв. 2), вымыўшы вопратку, павесіла яе для прасушкі ў панадворку. Між-іншым, знаходзіўся там папелінавы плашч, вартасць якога — 500 зл. Плашчом гэтым «пацікавіўся» Зэнан Бульвін (Беласток, вул. Рыбны Рынак №7, кв. 6). Сцягнуўшы плашч, ён пачаў уцякаць. Заўважылі гэта дзеці, якія гулялі ў панадворку. На іх крык збегліся старэйшыя і, злапаўшы зладзея, аддалі яго ў рукі міліцыі. Пракурор прыказаў арыштаваць З. Бульвіна. **Брава дзеці з вуліцы М. Фарнальскай!**

І ЯШЧЭ ДЗЕЦІ

Але гэтым разам няма за што пахваліць іх.

Ірык і Андрэй Грыгатовічы з вёскі Панятовічы ў Сакольскім павеце наладзілі сабе гульню... запалкамі. Закончылася яна пажарам, у выніку якога згарэла хата і хлеў Амільяна Балдуля, жыхара гэтай вёскі. **Бацькі, хавайце запалкі ад дзяцей!**

Пры чыгуначнай дарозе Беласток — Чорная Вёска гуляў без **ніякай апекі** хлопчык, Богусь Віткоўскі, сын Мечыслава (Чорная Вёска, вул. Перэкалы №10). Раптоўны ціск паветра ад праязджаючага цягніка збіў з ног дзіцё і яно пакацілася пад адхон, калечучы сабе цела. А магло б закончыцца яшчэ горш — дзіцё магло б апынiцца пад цягніком.

П. БЯДА

ДЗЕ ЛЕПШ

Пярэчанні зусім непатрэбныя, мілыя грамадзяне. У вёсцы жыццё больш лепшае. Але, як свет стаіць, жыхары вёскі ўздыхаюць да гарадскога жыцця, а гаражане сумуюць за вёскай. Мабыць таму і прымаўка выйшла: усюды добра, дзе нас няма.

Жыхары горада вельмі любяць свінню, а асабліва зарэзаную. Але самі нават парасяці выкарміць не могуць. У ванне парасяці не вельмі выгадна. На яго пахрукванне жыхары дома збягаюцца, а адміністрацыя высяляе ўласніка разам з парасём.

На балконе не развядзеш курэй. Пеўні з самага досвітку завядуць куранты, а ўчастковы напіша пратакол не на пеўня, а толькі на гаспадара балкона.

Карову таксама не выгадна трымаць у кладоўцы. Карова ж па сходах ходзіць слабавата, а ў гарадскім скверку не папасеш яе. Не паспее красуля шчыпнуць травы, як яе павалакуць за ногі ў арышт.

Гаспадар не мала набегаецца, каб выхлапатаць назад карову, а ў камісарыяце адбываецца прыкладна такая размова.:

— Гэта ваша карова?

— Мая.

— Мы яе са сквера забралі.

— Вось гуляшчая, падла.

— Ваша карова пасвілась у скверы.

— Мабыць галодная была.

— Пастановы МРН аб ахове зелені вам вядомы?

— Аб якой зелені? Аб салаце ці пятрушцы?

— Не стружыце з сябе пятрушку. Плаціце штраф за карову ў скверы — раз, за з'едзеную траву — два і за ўтрыманне каровы ў камісарыяце — тры.

Гаспадар плаціць і ўздыхае: — Няма лепш, маўляў, як у вёсцы. Там карове раздолле. Хочаш траўку шчыпай, хочаш качайся па ёй і ніхто на гэта не зверне ўвагі.

Гаражане ад самай раніцы пачынаюць гонку за малаком, за булкамі і іншай усячынай. Пры гэтым кожны спяшае, каб на работу не спазніцца.

А ў вёсцы малочны пункт побач, у хляве мычыць. Пякарня ў хаце. Мясны запас у кладоўцы. І, бадай што самае важнае, ніякі кадравік не прычэпіцца, калі нават і спознішся да працы. Тут праца сама падганяе гаспадара.

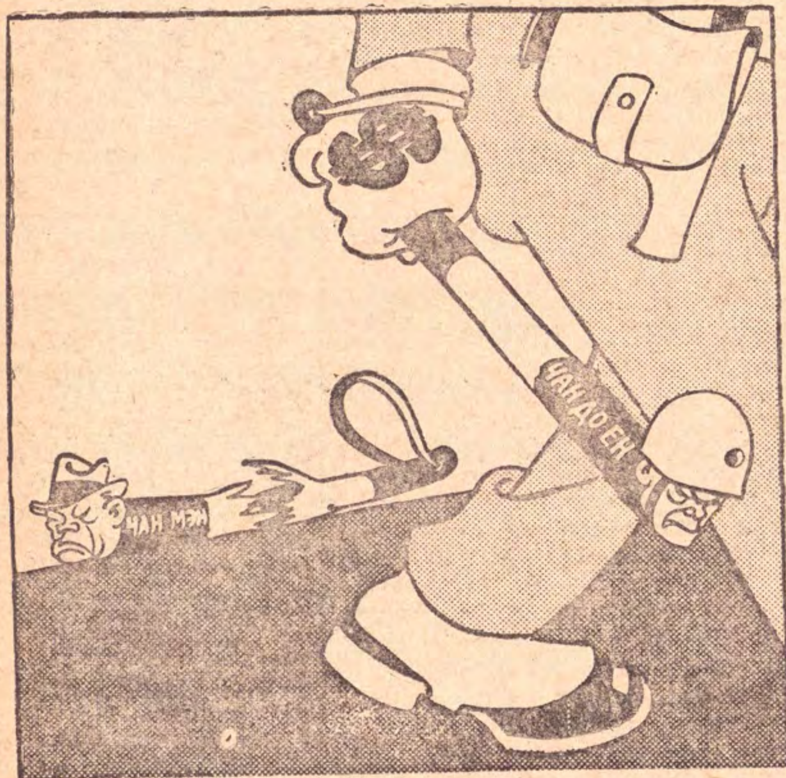
У вёсцы паветра лячэбнае. Недарма доктары раяць бледнаватым гаражанам:

— Вам бы адпачыць у вёсцы. Свежага паветра глынуць. Малачка папіць ды смятанкай пазабаўляцца. Калі не, дык давядзецца нам у бальніцы сустрэцца.

Аднак чаму некаторых грамадзян цягне ў горад, кіньце ў мяне грэчанай кашай з маслам — ніяк не пайму.

Дзядзька Лявонь

Сапраўднымі кіраўнікамі, якія стаяць за спіной удзельнікаў перавароту, з'яўляюцца ваенныя ўлады ЗША ў Паўднёвай Карэі.

НОВАЯ ДУБІНКА Ў РУКАХ АКУПАНТА

САМААБСЛУГОЎВАННЕ

ЧАГО ПЛАЧА

Маленькі Вася стаіць на вуліцы і моцна плача.

— Чаго плачаш? — пытае яго сусед.

— Бо.. бо я згубіў адну залатоўку...

Сусед даў Васі залатоўку і пайшоў далей. Як толькі сусед зрабіў некалькі крокаў, Вася ізноў зароў.

— Чаго зноў плачаш? — спытаў сусед. — Даў я табе залатоўку і больш не плач.

— Так, але каб я не згубіў тае залатоўкі, то меў бы два злоты.

ЯНКА БУРА
Тарнопаль

НЕ РАЎНЯ

— Слухай, стары, Сцяпан хоча жаніцца з нашай Марыськай. Як ты думаеш?

— Думаю, што калі хоча, няхай жэніцца.

— Але ён хоча, каб ты запісаў яму палавіну гаспадаркі.

— Ведаеш, старая, я думаю, што Сцяпан не раўня нашай Марысі.

Янка Клімюк
Дубічы Царкоўныя.

БАЦЬКА І ГРОШЫ

— Ліха ведае, што гэта за час, — скардзіцца муж жонцы. — Ніяк нельга разжыцца на грошы.

— А што трэба зрабіць, каб мець грошы? — пытае маленькі сынок.

— Трэба быць разумным, працавітым і ведаць шмат усялякіх спраў, — павучае бацька.

— А ці ж ты, татка, дурны, лянцяй і нічога не ведаеш?

Янка Ясьвіловіч
Пасынкі

АПРАЎДАЎСЯ

— Чаму ты не прыйшоў на выхаваўчую лекцыю? — пытае настаўнік вучня.

— У доктара быў.

— А што табе доктар сказаў?

— Каб я на другую выхаваўчую лекцыю ізноў да яго прыйшоў.

Васіль Паўлоўскі
Рэпіска

РАЗМОВА ДВУХ ЗНАЁМЫХ

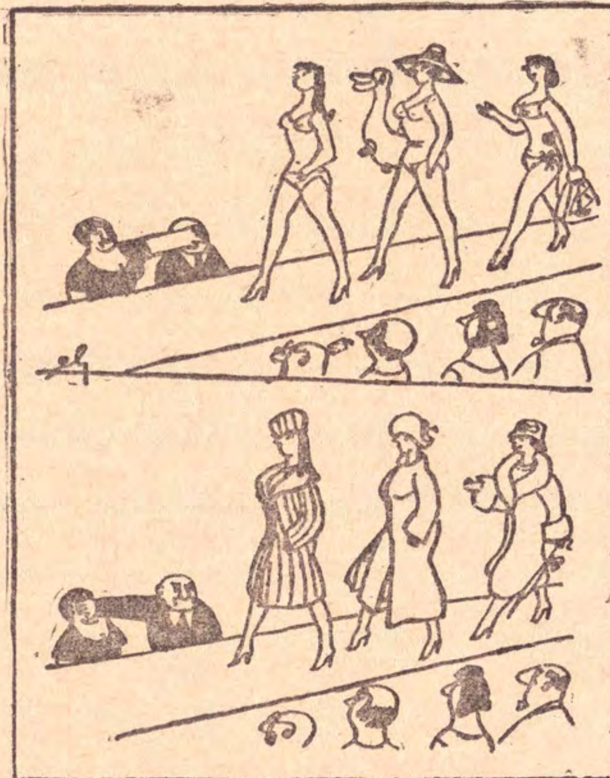
— Што сталася з тваёй папугай?

— Здохла, бедная, па маім вяселлі.

— Была зайздросная?

— Так, не магла дайсці да голасу.

Мікалай Ільяшук
Атвоцк

Без слоў

ЯН БЖЭХВА

Я дамовіўся з ім а дзевятай сустрэцца,
Я спяшаў, я прыйшоў як належыць на месца.
Пунктуальна.
Тлум людзей у чакальні.
Да чацвёртай цярпліва сяджу і чакаю,
Двойчы млею, вадою мяне адліваюць.
Цамаўляюся ўрэшце спаткацца ў суботу
І выходжу, халодным заліўшыся потам.

У суботу ён раптам паехаў з Варшавы,
На дзянёк, упарадкаваць нейкія справы.
Цераз дзень я прыходжу — няма,
Цераз тры дні — няма,
Цераз тыдзень — таксама дарма.
Зноў няма.

Цераз месяц вярнуўся—ці ж гэта спазненне!—
І засеў з панядзелка ў лясным упраўленні.
Пасяджэнне ў аўторак,
Серада — яшчэ горай:
Інвентарызацыя,
Рэгістрацыя,
Рэалізацыя.

Праўда, цяжка. Сказаў мне:
«Прыходзьце ў суботу».
Адлажыў я работу,
Пагаліўся
Старанна
І з'явіўся
Ранным рана.

Ён мяне не прыняў, бо заняты быў дужа,
А пасля занядужаў,
Расхварэўся страшэнна, фатальна,
А я звяў, як вазон, у чакальні.

Цераз тыдзень нас разам абодвух хавалі,
Мы з ім поруч ляжалі:
Я ў хваёвай,
А ён у дубовай
Труне
З адгаблёваных дошчак.
Я не мог абазвацца, а ён да мяне:
— Выбачайце, — гаворыць, —
я трохі нябожчык,
Калі - небудзь, як - небудзь спаткаемся потым,
Цераз век,
У суботу.

Пераклаў з польскай мовы
Максім Лужанін

ДЗЕСЬ НА МАРСЕ.
— Гагарын?

Аграном — прыёмаперадатчык.